

Spis treści

Wstęp	9
Część pierwsza	13
I. Refleksja teoretyczna nad narracją	13
1. Pojęcie ‘narracji’ w badaniach nad literaturą	13
2. Narracja w historiografii	24
3. Narracyjna koncepcja tożsamości jednostki	27
4. Narracja w psychologii	30
5. Narracja w językoznawstwie	33
5.1. Narracja w opisie działań i zdarzeń	33
5.2. Narracja a językowy obraz świata	35
6. Narracja jako nosiciel sensów	37
II. <i>Narracja</i> w świetle danych językowych	41
1. Etymologia leksemu <i>narracja</i>	41
2. <i>Narracja</i> i jej derywaty w słownikach języka polskiego.	41
3. <i>Narrator</i> i jego derywaty w słownikach języka polskiego.	44
4. <i>Narracja</i> w świetle danych kontekstowych	47
III. Podstawowe kategorie narracyjne.	67
1. Zdarzenie	67
2. Przestrzeń	82
3. Czas	96
4. Podmiot	107
5. Punkt widzenia	116
6. Wartości	125
IV. Reportaż jako gatunek wypowiedzi	141
1. Geneza i rozwój reportażu	141

2. Wyznaczniki gatunkowe reportażu	150
2.1. Literatura faktów – literatura człowieka	150
2.2. Reporter – dostarczyciel informacji czy objaśniacz świata?	152
2.3. Obiektywizm faktów a subiektywizm reportera	154
2.4. Intencja reporterska a funkcja reportażu	160
2.5. Odbiorca reportażu	162
2.6. Wartości w reportażu	163
3. Narracja w reportażu – reportaż jako narracja	166
4. Reportaż wojenny – od depeszy do książki	170
V. <i>Moja pełna obecność</i> . Sylwetka Wojciecha Jagielskiego	181
1. Rys biograficzny i publikacje	181
2. Korespondent i reporter	184
3. Reportaż jako osobista opowieść	192
4. Korespondent na pięćdziesięciu trzech wojnach	195
5. Opowiadacz świata	198
Część druga	201
VI. Zdarzenie	201
1. <i>Wojna zapukała do bram</i> : wojna uosobiona	201
2. <i>Nocne bombardowania budziły szczególną grozę</i> : działania wojenne	203
3. <i>Pod prezydenckim pałacem gruchnął granatnik</i> : rewolucje i zamachy	215
4. <i>Uchodźcza rzeka przybierała</i> : ucieczka przed wojną	223
5. <i>Prawie udało mi się dotrzeć na pierwszą linię frontu</i> : reporter na wojnie	229
VII. Przestrzeń	235
1. <i>W nowej dolinie żyli jak u Pana Boga za piecem</i> : terytorium etniczne	235
1.1. <i>Wieczny zaścianek</i> : Kaukaz	235
1.2. <i>Dobre miejsce na ziemi</i> : dolina Pankisi	238
1.3. <i>Kaukaska metropolia</i> : Grozny	245
1.4. <i>Kurz jest kolorem i zapachem Afganistanu</i> : Afganistan	248
2. <i>W połowie drogi mija się niewidzialną granicę między Europą i Azją</i> : granica jako miejsce znaczące	251
3. <i>Czarna Alexandra leżała prawie w samym środku białego Johannesburga</i> : przestrzeń segregacji rasowej	256
4. <i>Ten świat wydał mu się nagle bezwartościowy</i> : obraz Europy	261

5. <i>Na Wschodzie, w krainie duchowości i wspólnoty: kraje Wschodu</i> . . .	269
6. <i>Afganistan został przerobiony na pole bitewne: terytorium wojenne</i> . .	277
7. <i>Wioska-widmo leżała na wzgórzu: przestrzeń powojenna</i>	287
7.1. <i>Miasto z piętnem śmierci: Grozny</i>	287
7.2. <i>Spalona, martwa ziemia: Kaukaz</i>	294
7.3. <i>Wojenne trofeum: Kabul</i>	298
7.4. <i>Afrykańskie pola śmierci: Uganda</i>	302
VIII. <i>Czas</i>	307
1. <i>O północy Kabul został wyrwany z hipnozy: czas wojenny</i>	307
2. <i>Noc zawsze grała w Afganistanie rolę kurtyny rozdzielającej dni: dzień i noc</i>	312
3. <i>Przeszłość wciąż była dniem terażniejszym: czas zapętłony</i>	318
4. <i>Zaczynała się Wielka Sobota...: czas symboliczny</i>	321
5. <i>Przed wojną to było spokojne, normalne miasto: czas pokoju i czas powojenny</i>	328
IX. <i>Podmiot</i>	337
1. <i>Jego prawdziwym życiem była walka: przywódcy</i>	337
1.1. <i>Król Eduard: Eduard Szewardnadze</i>	337
1.2. <i>Lew z Pandższiru: Ahmad Szah Massud</i>	344
1.3. <i>Nieuchwytny Mściciel: Osama ibn Ladin</i>	349
1.4. <i>Prezydent i dżygiti: Aslan Maschadow i Szamil Basajew</i>	354
1.5. <i>Czarny Pierwiosnek: Nelson Mandela</i>	359
2. <i>Nie ma równości między białymi a kolorowymi: czarny niewolnik-biały pan</i>	362
3. <i>Ofiary stawały się oprawcami: dzieci-żołnierze</i>	374
4. <i>Ci, Którzy Poszukują Prawdy: talibowie</i>	383
5. <i>Nikt tak zażarcie nie bronił swej wolności: obraz wybranych narodowości</i>	390
5.1. <i>Zwróćmy się do przeszłości: Afgańczycy</i>	390
5.2. <i>My jesteśmy jak te kamienie: Czeczeni</i>	393
X. <i>Punkt widzenia</i>	399
1. <i>Walczyliśmy od czterystu lat: punkt widzenia uczestników walki</i>	399
2. <i>Straciliśmy wszystko. Ile razy człowiek może zacząć wszystko od początku?: punkt widzenia uchodźców</i>	405

3. <i>Po syna jedzie, wyrwać go wojnie: punkt widzenia matki</i>	409
4. <i>Podziwiano go i zazdroszczono mu: bohaterowie w oczach innych</i>	422
5. <i>Podstuchiwać i podglądać wojnę: punkt widzenia reportera</i>	431
5.1. <i>Z reguły przyjeżdżałem za późno: reporter na wojnie</i>	431
5.2. <i>Doszukiwałem się w Mandeli jakiegoś rysy: reporter i bohaterowie</i>	440
5.3. <i>Zawsze lubiłem przyjeżdżać do Tbilisi: reporter w przestrzeni wojennej</i>	452
XI. Wartości	463
1. Wartości (i antywartości) bohaterów	463
1.1. <i>Europejczykami zostali w Polsce: tożsamość</i>	463
1.2. <i>Wartości i świat ich ojców były już za ciasne: tradycja</i>	471
1.3. <i>Islam był dla nich wybawieniem: wiara</i>	476
1.4. <i>Wolność to prawo do istnienia: wolność</i>	482
1.5. <i>Wojna wyróciła wszystko do góry nogami: wojna</i>	491
2. Wartości reportera	505
2.1. <i>Moje świadectwo i moja opowieść będą prawdziwe: prawda opowieści</i>	505
2.2. <i>Coś ważniejszego niż obowiązek zawodowy: praca korespondenta wojennego</i>	513
Zakończenie	527
Bibliografia	533
Wykaz skrótów źródeł	561
Summary	563